

Protocol - Versnellen, verlengen en doubleren.

Versnellen.

Als een kind zich veel sneller ontwikkelt dan je op grond van zijn/haar leeftijd zou mogen verwachten, kan er besloten worden het kind eerder naar een hogere groep te laten gaan.

Verlengen.

Verlengen komt alleen voor bij kinderen van de kleutergroepen. Als het kind op grond van de leeftijd in principe naar groep 3 zou mogen, maar er qua ontwikkeling (cognitief en sociaal-emotioneel) nog niet (helemaal) aan toe is, blijft het langer in de kleutergroep.

Doubleren.

Een kind in groep 3 t/m 8, dat in de loop van het schooljaar zover achter is geraakt dat het niet naar de volgende groep kan, doubleert. Het blijft dan in dezelfde jaargroep.

Doubleren houdt niet automatisch in dat een kind de hele leerstof weer moet overdoen. Er wordt zorgvuldig besproken waar deze leerling behoefte aan heeft en er wordt een plan van aanpak opgesteld. Als de leerkracht en de Intern Begeleider van mening zijn dat het voor de ontwikkeling van een kind beter is om een bepaalde groep nogmaals te doen, vindt er overleg plaats tussen ouders, leerkracht(en) en Intern Begeleider. De argumentatie en mening van de ouders/verzorgers wordt in de afweging van het al dan niet doubleren meegewogen. De eindverantwoording ligt bij de directie van de school, die in overleg met de leerkracht en de Intern Begeleider, de uiteindelijke beslissing neemt. De directie bepaalt de groepsindeling en de plaatsing van leerlingen en draagt hierin ook de eindverantwoording.

Zorgleerlingen

De leerkracht dient een inschatting te maken of een leerling een normale ontwikkeling doorloopt en aan bepaalde zaken nog niet „toe“ is. (rijping) of dat een leerling een specifieke onderwijs behoefte heeft en er werkelijke stagnatie dreigt. (leer- of ontwikkelingsstoornis). Dit kind heeft een hulpvraag en zal een bijzondere aanpak nodig hebben. Deze leerling wordt met behulp van een handelingsplan ondersteund en mogelijk zullen er andere criteria een rol spelen dan bij de leerlingen die een normale ontwikkeling doorlopen.

Criteria overgang groep 2–groep 3

Een leerling stroomt in principe door van groep 2 naar groep 3 als hij/zij op 1 oktober van het kalenderjaar van overgaan 6 jaar is. Op de Annie M.G. Schmidtschool hanteren we daarnaast de volgende criteria:

- de leerling bereikt vóór 31 december van het kalenderjaar van overgaan de leeftijd van 6 jaar
- de Cito kleutertoetsen geven aan dat het kind op cognitief gebied in staat is om groep 3 te gaan volgen
- de leerling is in sociaal-emotioneel opzicht rijp voor een overgang naar groep 3. (Pravoo en observatie leerkrachten)

Instrumenten

Om bovengenoemde criteria te toetsen hanteren we de volgende instrumenten:

- Ten aanzien van de leeftijd: de leerling administratie
- Ten aanzien van de Cito toetsen (deze geven cognitief aan dat het kind in staat is om groep 3 te gaan volgen, taal voor kleuters en rekenen voor kleuters)
- Ten aanzien van de sociaal-emotionele ontwikkeling: de observatielijsten behorend bij het leerlingvolgsysteem. (Pravoo)
- In zijn algemeenheid: observaties van leerkrachten en indien nodig en beschikbaar, externe onderzoeksgegevens.

Verlenging kleuterperiode

Indien dit noodzakelijk geacht wordt adviseert de school ouders en/of verzorgers hun kind nog een jaar in groep 2 te houden. Hiervoor geldt de procedure als omschreven in het 'Protocol Doubleren c.q. vertragen'. De directie geeft een **bindend** advies aan de ouders over wel of niet verlengen.

De directie geeft een **bindend** advies aan de ouders over wel of niet doubleren. Bij **voorwaardelijke** overgang dienen de ouders een formulier te ondertekenen dat zij instemmen met de voorwaardelijke overgang, als dit formulier niet ondertekend wordt gaat de school ervan uit dat de leerling dus doubleert en in de oude groep blijft.

Bij ondertekening volgt een evaluatie met de herfstvakantie, en zal dan besloten worden:

- of uw kind wel of niet kan blijven in de geplaatste groep
- of uw kind blijft voorwaardelijk in groep x en er komt een tweede gesprek rondom de kerstvakantie
- of terug gezet zal worden.

Najaarskinderen

Wat zijn najaarskinderen?

Leerlingen die zijn geboren in de maanden: oktober, november en december.

Deze kinderen stromen tijdens een lopend schooljaar in. Ze worden als groep 1 kinderen aangemerkt. De verwachting is dat ze in het nieuwe schooljaar (augustus) naar groep 2 gaan.

Visie op 'najaarskinderen'

Gewenste situatie

Een langer of korter verblijf in een kleutergroep moet gebaseerd zijn op de voortgang in de ontwikkeling van individuele kinderen, niet op de kalenderleeftijd. De kalenderleeftijd is niet bepalend voor de overgang van de ene groep naar de volgende groep, maar de doorgaande lijn in de ontwikkeling van de kinderen. Verlenging in kleuterbouw mag geen zittenblijven inhouden, maar moet een voortgang zijn van wat een kind al kan. Daar horen andere activiteiten bij en ook de kans dat het leert lezen in de kleuterbouw. Een najaarskind dat korter in de kleuterbouw zit, omdat het na nog geen twee jaar kleuteronderwijs naar groep 3 gaat, moet geen stappen overslaan. Ook voor dat kind is een onderwijsaanbod nodig waarin de eigen individuele mogelijkheden mee mogen spreken. Daar hoort misschien een ander tempo bij, meer gevarieerde activiteiten en meer speelmomenten. Dit kind zal anders beoordeeld moeten worden.

Het welbevinden van leerlingen vinden we erg belangrijk. Als wij kunnen voorkomen dat leerlingen uitvallen in groep 3 en 4, onzeker of faalangstig worden en hun plezier in leren verliezen, zullen we te allen tijde kiezen voor kleuterverlenging. Er zijn meerdere factoren die het functioneren van kinderen in groep 3 positief of negatief kunnen beïnvloeden: Welbevinden, motivatie, zelfstandigheid, taakgerichtheid, zelfvertrouwen, concentratie, sociale vaardigheden en motoriek.

Specifieke indicatoren voor najaarskinderen

- leerling-verslag: De prestaties van de individuele leerling wordt in kaart gebracht. (samenvatting Pravoo en Cito uitslagen.) Het gaat hierbij om de objectieve gegevens over deze leerling.
- Gesprek met ouders/verzorgers. Tijdens een gesprek met de ouders wordt hun visie en alle argumenten (voor/tegen) besproken. Een verslag van dit gesprek wordt toegevoegd aan het leerling-dossier
- Aanvullingen van de leerkracht die nog niet worden genoemd in het leerling-dossier op basis van ervaringen en observaties

Huidige afspraken

Als sinds 1985 is het basisonderwijs bij wet zo geregeld dat leerlingen de school binnen een tijdvak van 8 jaar moeten kunnen doorlopen. Scholen moeten hun inrichting daarop aanpassen. Dit betekent dat kleuters die voor januari jarig zijn, met 6 jaar in groep 3 instromen. De inspectie houdt hier toezicht op.

Van de inspectie:

Het valt onder het beleid van de school welke leerlingen overgaan van groep 2 naar 3. Veel scholen hanteren een leeftijdsgrens. Voor 1985 bestond er een regeling voor de overgang van de kleuterschool naar de lagere school en volgens die regeling moest een kleuter voor 1 oktober 6 jaar zijn om naar de lagere school (nu dus groep 3) te kunnen. In 1985 zijn de kleuterschool en de lagere school samengevoegd tot de basisschool en sindsdien is ook de datum 1 oktober afgeschaft. De overgang van de leerling heeft dus niets meer te maken met de leeftijd maar wel de ontwikkeling die de leerling heeft doorgemaakt. Met name zal de school kijken naar de werkhouding, inclusief de cognitieve ontwikkeling. Het oordeel zal gebaseerd zijn op observaties, toetsen, een gesprek met de IB-er en de concentratie spanningsboog. De mogelijke toetsen vallen onder het beleid van de school.

De inspectie stelt alleen de vraag aan scholen of de school per leerling bekijkt of de leerling door kan, los van de geboortedatum. Wel dient een school te bevorderen (maar is dus niet verplicht) dat de verblijfsduur in het primair onderwijs 8 aaneengesloten jaren bedraagt (zie Wet op het Primair Onderwijs, artikel 8). De wet kunt u lezen/downloaden van www.overheid.nl.

Naast de regel dat leerlingen de school binnen een tijdvak van 8 jaar moeten kunnen doorlopen, verwacht de inspectie dat de school rekening houdt met het bevorderen van de ontwikkeling van (najaars) kinderen. De school heeft de ruimte om een eigen afweging te maken voor wel of geen kleuterbouwverlenging. Het is van belang dat wij als school heel goed voor ogen hebben welke criteria we hanteren bij de overgang naar groep 3..

Als ouders willen dat hun kind met 5 jaar naar groep 3 gaat hebben zij daar in principe recht op. Maar dan moeten wel de leerkrachten aangeven dat het kind zowel op cognitief als wel sociaal-emotioneel gebied daaraan toe is.

De praktijk bij ons op school op dit moment

Als de leerkracht(en) het idee heeft dat een najaarsleerling al sneller "meekan", dan wordt dit per situatie bekeken. Een leerling uit groep 1 doet dan bijvoorbeeld al mee aan de Cito-toetsen van groep 2. Als er verder aan alle voorwaarden (ook sociaal-emotioneel) wordt voldaan zou een dergelijke leerling al eerder naar groep 3 kunnen.

Op de Annie M.G. Schmidtschool wordt vanaf april 2 à 3 keer een dagdeel in groep 3 gewend. Op deze manier kan ook de leerkracht van groep 3 een advies geven of de leerling toe is aan de overgang naar groep 3.

Het komt ook voor dat een najaarsleerling, op het moment zoals hiervoor geschetst, nog helemaal niet toe is aan versnellen, maar later in het jaar wel. Dit is op dit moment in de praktijk nog niet uitvoerbaar. Halverwege het schooljaar kunnen wij een leerling niet laten doorstromen naar groep 3. Het leerstofjaarklassensysteem moet hiermee doorbroken worden. Deze leerlingen worden in de kleutergroep natuurlijk wel zoveel mogelijk uitgedaagd. Het is bijvoorbeeld goed mogelijk dat een kind al kan lezen, voordat het naar groep 3 gaat. Voor deze kinderen is er o.a. de "Slimme kleuterkit"

Procedure

Groep 1

Alle najaarskinderen gaan in principe in het volgende schooljaar naar groep 2. Mits er bijzondere omstandigheden zijn die dit niet toelaten (zie ook zorgleerlingen). De mogelijkheid bestaat dat ze niet het volledige programma van groep 2 meedraaien. Door de heterogene structuur in de kleuterbouw is dit relatief eenvoudig te realiseren.

Groep 2

Ouders worden ingelicht dat hun kind een najaarskind is. De wetgeving wordt uitgelegd. Ouders moeten betrokken worden bij de keuze.

- Januari: De leerling moet volledig meedraaien met het programma van groep 2. Starten met het maken van het leerling-verslag. Cito gegevens kunnen geanalyseerd worden. De leerling dient dan wel al mee te draaien vanaf januari omdat de Cito afnames dan starten.
- Maart: tweede rapportage
 - vragen naar mening ouders
 - uitleg vervolg procedure. Wat heeft de school te bieden in geval van doorstromen/verlenging.
- April: oudergesprek waarbij alle argumenten nogmaals aan bod komen. Gespreksverslag is onderdeel van het leerling-verslag. Start met wennen in groep 3.
- Mei: Verzamelen van alle benodigde gegevens voor het concept leerling-verslag. Een voorlopige beslissing moet worden gemaakt.
- Juni: afronden van het leerling-verslag, met ouders komen tot een definitieve beslissing (eventueel contract) Conclusie/beslissing wordt in het leerling-verslag vermeld.

Vervroegd naar groep 3

Leerlingen gaan op de Annie M.G. Schmidtschool in principe niet vervroegd naar groep 3, dat wil zeggen dat wij één instroommoment kennen, te weten bij de start van het schooljaar. (Bij uitzondering gaan er soms wel kinderen vervroegd naar groep 3. Op het moment dat het kind er cognitief en sociaal emotioneel aan toe is, bijv. bij meer/hoogbegaafde leerlingen)

Ook komt het voor dat leerlingen al in groep 2 een start maken met leerstof uit groep 3. Hierbij moet met name gedacht worden aan aanvankelijk lezen en rekenen. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders/verzorgers. In dat geval wordt de leerstof aangeboden conform de werkwijze en methoden in groep 3. Bij de definitieve overgang naar groep 3 wordt daarbij een ononderbroken leerlijn gegarandeerd.

Uitgangspunten ten aanzien van het doubleren groep 3 tot en met 8

- Zitten blijven moet zo min mogelijk voorkomen, het moet dus echt de beste oplossing zijn voor de (cognitieve en of sociaal –emotionele ontwikkelingsproblemen) van het kind
- Wij laten een kind alleen **dán** doubleren wanneer het sociaal-emotioneel niet goed functioneert, het een leerachterstand van meer dan een half jaar heeft, en de verwachting bestaat dat met een extra jaar de achterstand wordt ingelopen en het kind de volgende jaren met weinig problemen kan doorlopen. Daarbij kijken we naar verschillende factoren, met name cognitieve ontwikkeling (kennis), werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling en motorische ontwikkeling. We laten een kind alleen maar zitten als er meerdere factoren een rol spelen
- Een kind blijft in principe maximaal één keer in zijn schoolloopbaan (vanaf groep 3) zitten: we verwachten dat het kind de rest van de schoolloopbaan vervolgens “normaal” kan volgen
- Als een kind blijft zitten moet er een actieplan worden gemaakt voor het kind: wat gaan we doen en wat willen we bereiken? Bijvoorbeeld:
 - meer zelfvertrouwen/minder faalangst
 - betere concentratie
 - betere sociale vaardigheden
 - betere werkhouding
 - betere leerprestaties
 - inhalen van de achterstand
- Een kind doubleert niet als blijkt dat de zwakke leerprestaties geheel overeenstemmen met de beperkte capaciteiten en/of mogelijkheden van het kind. Doubleren zou op de lange termijn geen nut hebben. Voor dit kind wordt een aparte leerlijn bepaald. De hiaten worden in beeld gebracht. Mogelijk wordt teruggerepen op leerstof uit het voorgaande schooljaar van de leerling.
- Bij twijfel kunnen de volgende factoren ook een rol spelen:
 1. Fysieke kenmerken
 2. Gezinssituatie
 3. Schoolorganisatie (combinatieklas, grote/kleine groep, rustige/drukke groep e.d.)
 4. Persoonlijkheidskenmerken /Sociaal emotionele ontwikkeling

Criteria die gehanteerd worden bij de overgang naar een volgende groep

Om een volledig beeld van de leerling te krijgen kijken we naar verschillende factoren: cognitieve ontwikkeling (kennis), werkhouding, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, motivatie en welbevinden. Voor een deel gaat het hierbij om professionele inschattingen van de leerkrachten. Waar mogelijk laten we ons hierbij ondersteunen door gegevens uit testen en toetsen die we de leerlingen afnemen of af laten nemen.

De directie geeft een **bindend** advies aan de ouders over wel of niet doubleren. Bij **voorwaardelijke** overgang dienen de ouders een formulier te ondertekenen dat zij instemmen met de voorwaardelijke overgang, als dit formulier niet ondertekend wordt gaat de school ervan uit dat de leerling dus doubleert en in de oude groep blijft.

Bij ondertekening volgt een evaluatie met de herfstvakantie, en zal dan besloten worden:

- of uw kind wel of niet kan blijven in de geplaatste groep
- of uw kind blijft voorwaardelijk in groep x en er komt een tweede gesprek rondom de kerstvakantie
- of terug gezet zal worden.

Onderstaande toetsresultaten fungeren mede als signalering

Groep 3:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Beheerst AVI 2 of meer

Twijfelachtig profiel: AVI 1 + lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores in combinatie met AVI 1 of lager.

EXTRA:

Een belangrijke factor bij de overgang van 3 naar 4 is de letterkennis van het kind. Die wordt meegewogen bij het twijfelachtige profiel.

Tevens wordt er gekeken naar de resultaten van de diverse methode gebonden toetsen en seizoens signalering vanuit VLL.

Groep 4:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Beheerst AVI 5 of meer

Twijfelachtig profiel: AVI 4 of lager + lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores in combinatie met AVI 4 of lager.

Tevens wordt er gekeken naar de resultaten van de diverse methode gebonden toetsen.

Groep 5:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-score

Beheerst AVI 8 of meer

Twijfelachtig profiel: AVI 7 of lager + lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores in combinatie met AVI 6 of lager.

Tevens wordt er gekeken naar de resultaten van de diverse methode gebonden toetsen

Groep 6 t/m 8:

Voldoende profiel: Cito A - B - C-scores

Twijfelachtig profiel: lage C-scores in combinatie met één D of E-score

Onvoldoende profiel: Meerdere D - E-scores.

Beheersen AVI 9 of meer

Tevens wordt er gekeken naar de resultaten van de diverse methode gebonden toetsen